

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 46g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 135 alin. (6) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

*(degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a
fidejutorului)*

CHIȘINĂU
2 octombrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 3 februarie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 octombrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 135 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Pavel Pitihin, în interesele dlui Andrei Tabuica, în dosarul nr. 2-220/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Eleonora Badan Melnic, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. SA „MAIB-Leasing” și SRL „Premium Broker” au încheiat contracte de leasing. Executarea obligațiilor contractuale de către *Premium Broker* a fost garantată prin semnarea unor contracte de fidejusiune cu SRL „BT-Invest” și cu dl Andrei Tabuica, în calitate de fidejutori.

4. La 24 ianuarie 2017, *MAIB-Leasing* a formulat o cerere împotriva *Premium Broker* și a fidejutorilor cu privire la încasarea datoriei rezultate din contractele de leasing și revendicarea din posesia debitorului a mijloacelor de transport aflate în leasing.

5. Ulterior, în privința *Premium Broker* a fost inițiat procesul de insolvență, iar prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 8 februarie 2022, s-a dispus încetarea procesului de insolvență, descărcarea debitorului de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului și radierea acestuia din registrul de stat.

6. De asemenea, și în privința fidejutorului *BT-Invest* a fost intentată procedura de insolvență și, prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 23 mai 2023, instanța de insolvență a dispus încetarea procesului, descărcarea debitorului de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului și radierea acestuia din registrul de stat.

7. Dl Andrei Tabuica a formulat o acțiune reconvențională împotriva *MAIB-Leasing*.

8. Ulterior, dl avocat Pavel Pitihin a ridicat, în interesele dlui Andrei Tabuica, excepția de neconstituționalitate a textului „degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejuratorului” din articolul 135 alin. (6) din Legea insolvenței.

9. Prin Încheierea din 22 ianuarie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a întregului alineat (6) al articolului 135 și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...].”

11. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 135

Lichidarea debitorului

„(1) Odată cu adoptarea hotărârii de intentare a procedurii de insolvență cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, lichidatorul notifică despre desemnarea sa organul care a efectuat înregistrarea de stat a debitorului, anexând hotărârea instanței de insolvență.

(2) Îndată după preluarea funcției, lichidatorul, în comun cu reprezentantul debitorului, iar în lipsa acestuia, în comun cu președintele comitetului creditorilor, iar dacă un astfel de comitet nu a fost desemnat, în comun cu un reprezentant al creditorilor desemnat de instanța de insolvență, face și semnează inventarul și bilanțul în care constată situația exactă a activului și a pasivului.

(3) În termen de 15 zile de la data consolidării tabelului definitiv al creanțelor validate sau imediat după valorificarea masei debitoare, în cazul în care aceasta există, lichidatorul prezintă instanței de insolvență, spre aprobare, un proiect al bilanțului de lichidare și raportul final.

(4) După ce instanța de insolvență aprobă raportul final al lichidatorului și bilanțul de lichidare, acesta va trebui să facă distribuirea finală a tuturor fondurilor din patrimoniul debitorului. Fondurile nereclamate în termen de 30 de zile de către cei îndreptățiți vor fi stinse

prin consemnare și depuse de către lichidator la bancă sau la notar. După ce fondurile sau bunurile din patrimoniul debitorului au fost distribuite, iar fondurile nereclamate au fost consemnate la bancă sau la notar, instanța de insolvabilitate, în baza cererii lichidatorului, încheie prin hotărâre procedura falimentului și radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice și din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

(5) În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvabilitate, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărâre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

(6) Prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului când este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege. **Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului, a garantului gajist/ipotecar sau a codebitorului.**

(7) Dispozitivul hotărârii de încetare a procedurii falimentului și de radiere a debitorului din registrul de stat se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 10 zile din data adoptării.

(8) După ce primește hotărârea instanței de insolvabilitate, organul înregistrării de stat radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice sau din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali la data hotărârii.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției menționează că textul contestat stabilește un tratament inegal între fidejutor și debitor, în cazul când debitorul este lichidat, deoarece debitorul este degrevat de obligații prin lichidare, iar fidejutorul este obligat să suporte în continuare întreaga răspundere. Acest fapt creează o discriminare nejustificată între aceștia. Prin urmare, fidejutorul este supus unui regim juridic mai sever decât debitorul pentru aceeași obligație și suportă o sarcină excesivă fără a exista o justificare.

13. De asemenea, autorul menționează că Codul civil stabilea, până la republicarea din 1 martie 2019, la articolul 664 alin. (3) că obligația se stinge prin lichidarea debitorului, iar la articolul 1167 era menționat că fidejusiunea încetează o dată cu stingerea obligației garantate. Totuși, articolul 135 din Legea insolvabilității stabilește că degrevarea de obligații a debitorului, inclusiv prin lichidare, nu-l degrevează pe fidejutor de obligații. Așadar, norma contestată instituie o excepție de la principiul stingerii fidejusiunii odată cu stingerea obligației principale.

14. În concluzie, autorul excepției afirmă că dispozițiile contestate contravin articolelor 16 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă, în special, textul „degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului” din articolul 135 alin. (6) din Legea insolvenței. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Curtea constată că normele contestate au mai constituit obiect al controlului constituționalității prin prisma altor critici (a se vedea DCC nr. 149 din 15 noiembrie 2022).

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

21. Curtea reține că autorul sesizării a invocat articolele 16 (*egalitatea*) și 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) din Constituție.

22. Curtea precizează că articolul 16 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unei ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

23. Cu privire la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea reține că în cauza în care a fost ridicată excepția, autorul sesizării a fost chemat în judecată pentru a fi obligat să execute o obligație civilă în care are calitatea de fidejutor. Având în vedere că debitorul obligației garantate a fost lichidat pentru cauză de insolvență și, în consecință, descărcat „de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului” (articolul 135 din Legea insolvenței), inclusiv de datoria pe care o avea față de reclamantul din cauza în care a fost ridicată excepția, autorul consideră că textul „[d]egrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului” din alin. (6) din articolul 135 din Legea insolvenței încalcă dreptul fundamental de proprietate al fidejutorului. Încălcarea acestui drept se argumentează prin faptul că norma contestată permite obligației de fidejusiune (accesorie) să subziste, deși obligația garantată (principală) a încetat în legătură cu lichidarea debitorului, iar fidejutorul, la rândul său, a pierdut posibilitatea să se substituie creditorului și să încaseze creanța de la debitor.

24. Curtea notează că dreptul de proprietate nu este un drept absolut, poate suporta limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în ceea ce privește exercitarea atributelor sale. Limitarea exercițiului acestui drept poate fi impusă de necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general, precum și pentru protecția drepturilor și a libertăților altor persoane. Astfel, legislatorul deține competența constituțională de a reglementa prin lege organică: (i) regimul juridic general al proprietății (articolul 72 alin. (3) lit. i) din Constituție); (ii) procedura de judecată (articolul 115 alin. (4) din Constituție) a diferitelor categorii de litigii, inclusiv de judecare a cauzelor în privința debitorilor

insolvabili. Curtea reține că Legea insolvenței înglobează norme juridice de drept material și de drept procedural care au ca scop de a proteja, în special, dreptul de proprietate al creditorilor în raport cu debitorul insolvent. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că scopul general al Legii insolvenței constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 55), iar obligația fidejursorului, care a garantat inițial că va executa obligația debitorului, ține de protejarea dreptului de proprietate al creditorului.

25. De asemenea, Curtea reține că prin reglementarea instituției fidejusiunii legislatorul a îndeplinit obligația pozitivă a statului de a asigura circuitul civil cu instrumente juridice adecvate de realizare și protecție a dreptului de proprietate privată la încheierea actelor juridice. În cazul în care o persoană privată aduce atingere dreptului la respectarea bunurilor, reglementările juridice trebuie să asigure protecție suficientă dar și căi de atac efective, pentru ca victima unei ingerințe să își poată revendica drepturile încălcate, precum și să obțină despăgubiri pentru orice prejudiciu suferit (a se vedea *Blumberga v. Letonia*, 14 octombrie 2008, § 67; *Kotov v. Rusia*, [MC], 3 aprilie 2012, § 113).

26. Curtea observă că autorul critică o normă care-l obligă să execute o obligație pentru care a garantat în calitate de fidejutor. De regulă, angajarea fidejursorului prin contract să garanteze în fața creditorului că va executa obligația unei a treia persoane (debitor) reprezintă o decizie personală asumată pentru un eventual risc. Așadar, legislatorul prin norma contestată obligă fidejursorul să execute obligația pentru care a garantat și nici lichidarea debitorului nu-l scutește de această obligație.

27. Mai mult, argumentele prezentate de autorul excepției cu privire la incidența articolului 46 din Constituție se referă la o analiză a prevederilor contestate cu articolele referitoare la fidejusiune din Codul civil până la republicarea din 1 martie 2019. Din această perspectivă, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea acestora cu prevederile cuprinse în același act normativ sau în acte normative diferite și emiterea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 86 din 25 iulie 2024, § 27; DCC nr. 98 din 1 august 2024, § 25).

28. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 135 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Pavel Pitihin, în interesele dlui Andrei Tabuica, în dosarul nr. 2-220/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 2 octombrie 2025

DCC nr. 145

Dosarul nr. 46g/2025